

VTT

Kuluttajasta kansalaiseksi – mitä kestävyys siirtymä vaatii kansalaiselta?

Ekotukiwebinaari 8.2.2023

Pauli Komonen
erikoistutkija, VTT

9.2.2023

VTT – beyond the obvious

Esityksen sisältö

1. Poikkeusajan vaikutus kuluttamisessa
2. Kestävyys siirtymä kuluttamisessa
3. Yhteenveto

Ihmiset ovat eläneet viime vuodet useiden kriisien puristuksessa

”Monikriisi ei tarkoita vain erilaisten ongelmien luettelointia vaan tilannetta, jossa useat kriisit osuvat samaan hetkeen ja kytkeytyvät yhteen vahvistaen toisiaan.” (Ville Lähde, BIOS-tutkimusyksikkö)

**Onko ympäristökriisi painunut
hetkellisesti taka-alalle?**

Korona-aikana kuluttaminen ja elämäntapa kääntyivät sisäänpäin

VTT

“Olemme todella lähentyneet perheenä korona-aikana. Teen lähes koko ajan töitä kodista käsin, samoin mieheni. Nautin ihan hirveästi tästä tilanteesta ja toivon todella, että tämä jäisi jotenkin pysyväksi ratkaisuksi tulevaisuudessa. On tullut selvästi enemmän vapautta elämään.”

– Nainen, 43, Vihti

Suomalaisista **40%** kokee korona-ajan muuttaneen omaa arvomaailmaa pysyvästi

37% kokee korona-ajan muuttaneen elämäntapaa pysyvästi

(VTT, YIT & Suomen Tekstiili & Muoti, 2022)

09/02/2023 — beyond the obvious

35% suomalaisista kokee elämäntavan muuttuneen aiempaa epäsäännöllisemmäksi

28% kokee elämäntavan aiempaa joustavammaksi

(VTT, YIT & Suomen Tekstiili & Muoti, 2022)

31% on oppinut uusia taitoja korona-aikana (esim. työssä, harrastuksissa, kotiaskareissa)

35% kokee harrastuksista tulleen aiempaa tärkeämpiä

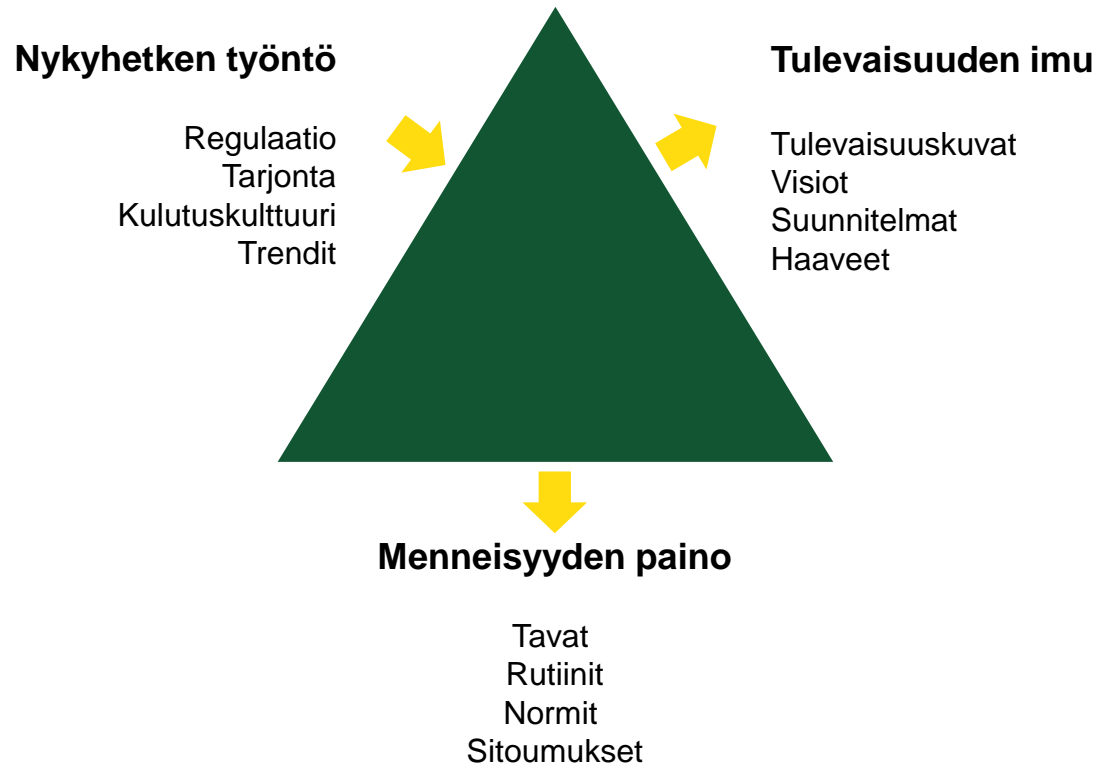
(VTT, YIT & Suomen Tekstiili & Muoti, 2022)

**Ihmisten valmius
muutokseen on kasvanut.
Arjen valinnoilla, hyvinkin
pienillä, on seurauksia.**

**Ihmiset haluavat elää
kestävästi, mutta se ei
ole aina helppoa.**

Tulevaisuuskolmio kulutuksen tarkastelussa

A close-up photograph of a yellow bicycle's handlebar area. A black metal basket is mounted on the handlebars. A black rectangular sign with a yellow border is attached to the basket, featuring the text "Share More Consume Less" in yellow. Below the sign is a silver reflector and a small circular light. The bicycle frame is yellow, and a black tire with a textured tread is visible. The background is a blurred green field with small pink flowers.

Share More
Consume Less

Onko kestävyys siirtymässä kyse luopumisesta?

Suomalaisen kuluttajan suhtautuminen kestävyteen

29%
Tutustun tuotteiden ympäristövaikutuksiin
ennen ostopäätöstä
Naiset 31%
Miehet 27%

30%
Koen yritysten vastuullisuus- ja
ympäristöviestinnän luotettavaksi
Naiset 33%
Miehet 27%

35%
Korona-aikana minusta on tullut aiempaa
vastuullisempi ja ympäristötietoisempi kuluttaja
Naiset 39%
Miehet 31%

37%
Koen huonoa omatuntoa
materiaalisesta kulutuksesta
Naiset 48%
Miehet 26%
18-24-vuotiaat 55%

50%
Ostan tavaroita käytettynä
Naiset 62%
Miehet 37%

81%
Lajittelen jätteet*
Naiset 87%
Miehet 74%

67%
Olen huolissani maapallon tilasta
Naiset 76%
Miehet 58%

67%
Mielestäni päävastuu tavaroiden kestävydestä ja
ekologisuudesta on yrityksillä (valmistajat, jälleenmyyjät)
Naiset 72%
Miehet 63%

66%
Korjaan tai korjautan tavaroita
pitääkseni ne käytössä pidempään
Naiset 73%
Miehet 60%

58%
Pyrin vähentämään materiaalista kulutusta
Naiset 67%
Miehet 49%

54%
Edistän aktiivisesti kestävästä
kehitystä elämässäni
Naiset 61%
Miehet 47%

The net-zero transition: What it would cost, what it could bring

Investment in the net-zero transition in 2021–2050 (should) amount to **\$275 trillion**.

<https://mck.co/3Q1TdnA>

\$275,000,000,000,000.

Over **3 times** global annual production of all goods & services.

Positiivisia signaaleja on paljon

The New York Times

4-Day Workweek Brings No Loss of Productivity, Companies in Experiment Say

More than 70 companies in Britain are undergoing a six-month experiment in which their employees get a paid day off each week. So far, most companies say it's going well.

Give this article

Commuters in London last month. An experiment in Britain involving a four-day workweek has found little effect on productivity. Leon Neal/Getty Images

TIME 2030
← BACK TO HOME

Amsterdam Is Embracing a Radical New Economic Theory to Help Save the Environment. Could It Also Replace Capitalism?

Zara enters resale market with Pre-owned service

Shoppers can book repairs and donate unwanted items as fashion chain seeks to cut carbon footprint

Zara said the UK had been chosen as the test market for its Pre-loved service as its consumers 'push us to improve and innovate'. Photograph: Akira Suemori/REX/Shutterstock

Zara is to help its UK shoppers resell, repair or donate clothing bought from the Spanish fashion chain in an effort to reduce its environmental impact.

THE WALL STREET JOURNAL

English Edition | Presentation | Video | Podcasts | Latest Headline | More +
Home World U.S. Politics Economy Business Tech Markets Opinion Books & Arts Real Estate Life & Work Style

MARKETS | COMMODITIES

Peak Fossil-Fuel Demand Is Possible in a Few Years, IEA Says
Energy crisis stemming from the Ukraine war is seen hastening a shift to lower-emission sources

CarbonBrief
LIVING ON ENERGY

COAL EMISSIONS NUCLEAR OIL AND GAS RENEWABLES TECHNOLOGY

RENEWABLES 31 January 2023 1:59

Wind and solar were EU's top electricity source in 2022 for first time ever

Kuluttajasta kansalaiseksi – mitä kestävyys siirtymä vaatii?

- 1) Harva kuluttaja on itse valmis suuriin elämäntapamuutoksiin, vaan yhteiskunnan täytyy kokonaisuudessaan muuttua
- 2) Kestävien valintojen tekeminen ei saa olla vaikeampaa tai kalliimpaa kuin muiden valintojen – kestävyden tulee olla tuotteen ja palvelun sisäänrakennettu ominaisuus
- 3) Tulevaisuuden kestävän elämäntavan täytyy olla jotain nykyistä parempaa yksilön näkökulmasta
- 4) Kestävyys siirtymän mahdollistavia ideoita, toimintamalleja, teknologioita ym. on, ja ne täytyy tuoda osaksi ihmisten arkea
- 5) Esikuvalliset toimijat ja yksilöt kannustavat muutokseen

Lisää ajatuksia: VTT:n Keikahduspiste-visiopaperi ja -podcast

Jakso 3: Nauttiiko tulevaisuuden ihminen elämästä hyvällä omallatunnolla?

Millaista arkea tulevaisuuden ihminen elää? Jos robotit vapauttavat meidät manuaalisesta työstä ja kotiaskareista, mitä teemme ylimääräisellä ajallamme? Mistä löytyy merkityksellisyys, kun kiire vähenee, kuluttaminen nykyisessä muodossaan katoaa ja jopa talousjärjestelmä muuttuu?

Vieraina erikoistutkija **Pauli Komonen** VTT:itä ja tulevaisuusasiantuntija **Mikko Dufva** Sitrasta.

Kuuntele jakso Spotifysta

Kiitos!

Pauli Komonen

erikoistutkija

VTT

pauli.komonen@vtt.fi

Twitter: [@paulikomonen](https://twitter.com/paulikomonen)